

El retaule de sant Vicenç màrtir, de la parroquia de Sarrià

A mitjan segle XV, amb la nova església gòtica acabada de construir, l'obreria de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià decidí fer un important encàrrec a un dels pintors més reconeguts del moment, el cèlebre Jaume Huguet: un retaule que presidís l'altar major de l'església. El retaule narra la història de sant Vicenç, nascut a Osca, diaca del segle IV —així, doncs, en època romana— i deixeble del bisbe Valeri de Saragossa. Valeri i Vicenç van ser portats presoners a València, on els romans van martiritzar sant Vicenç fins a la mort.

Segons l'estil de les escenas pintades per Huguet, se suposa que el pintor va rebre l'encàrrec a mitjan dècada de 1450, però els únics documents coneguts que relacionen el retaule amb el pintor són posteriors a la seva mort l'any 1492. Per motius que no sabem, però potser tingueren a veure amb les dificultats dels sarrianencs per finançar l'obra, o amb alguna desavinença entre l'artista i els seus clients, l'execució del retaule degué quedar aturada durant molt de temps, de manera que a la mort del pintor el conjunt encara estava inacabat i Joana Baruta, la vídua d'Huguet, encara reclamava el que segons ella se li devia, com a hereva, per la feina feta. Per resoldre aquesta qüestió, el 4 de maig de 1493 la vídua i els feligresos de Sarrià van designar quatre àrbitres. Però les diferències subsistiren i el 5 de maig de 1494 era Eulàlia Huguet, filla de Jaume Huguet i de Joana Baruta, ja difunta, qui acordava un nou arbitratge amb la junta de l'obra de la parròquia. L'última notícia que tenim és que la sentència d'aquests àrbitres tampoc va ser acceptada per l'Eulàlia.

Per enllestir el conjunt que Huguet havia deixat inacabat es va recórrer, doncs, a altres pintors. Tres de les peces conservades foren pintades a inicis del segle XVI pel Mestre de Castelsardo, un pintor que va treballar sobretot a l'illa de Sardenya a cavall entre els segles XV i XVI. La taula restant que es conserva fou pintada, cap a la mateixa època, per un artista de talent molt inferior al del Mestre de Castelsardo i, per descomptat, al de Jaume Huguet.

En construir-se el nou temple parroquial, a finals del segle XVIII, es va encarregar un retaule barroc a l'escultor Nicolau Traver, i el d'Huguet passà a un segon terme, i va ser exposat en algun altar lateral.

L'any 1902, la Junta de Museos de Barcelona organitzà una exposició d'art sacre i algunes de les taules del retaule de sant Vicenç hi foren exposades. Acabada l'exposició, les taules no tornaren a la parròquia i la Junta de Museos les va dipositar als museus municipals de Barcelona, per ser instal·lats primer en el museu de la Ciutadella i més tard al Palau Nacional de Montjuïc, la nova seu del Museu d'Art de Catalunya, avui Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). En aquest museu es van restaurar les peces i es conserven de la manera més adient. A més, poden ser contemplades i estudiades per gent d'arreu del món.

A principi de 2010, el MNAC ha fet unes excel·lents reproduccions de vuit taules d'aquest retaule, les de Jaume Huguet i el Mestre de Castelsardo que, a partir del 12 de febrer, es poden veure en una de les capelles laterals de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià.

Taules conservades

No es coneixen dades sobre l'estructura original del retaule, que com a mínim tindria un total de dotze compartiments narratius dedicats al cicle hagiogràfic de sant Vicenç màrtir. A més, cal suposar que hi hauria una predel·la, amb els seus compartiments pictòrics i, fins i tot, hi podia haver dues portes amb les corresponents pintures.

Jaume Huguet, *Ordenació de sant Vicenç per sant Valeri, bisbe de Saragossa*, 176 x 98 cm

Jaume Huguet, *Ordenació de sant Vicenç fa caure un ídol davant del prefecte Dacià*, 176 x 97,8 cm

Jaume Huguet, *Sant Vicenç a la foguera*, 165,8 x 97 cm

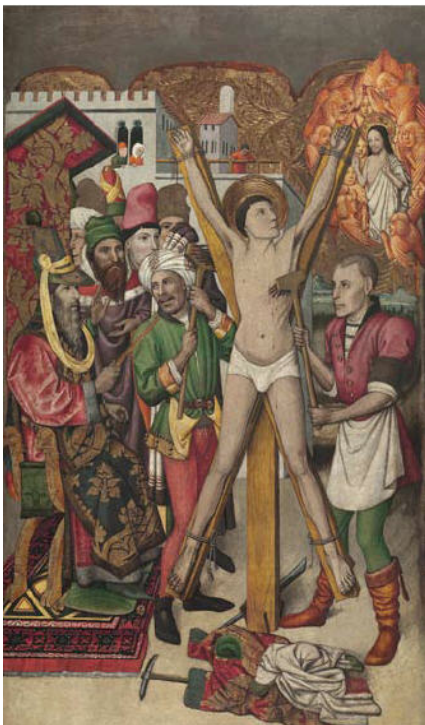
Mestre de Castelsardo, *Flagel·lació de sant Vicenç*, 185,6 x 98,2 cm

Mestre de Castelsardo, *Sant Vicenç a les graelles*, 175,8 x 97,3 cm

Jaume Huguet, *Miracles pòstums de sant Vicenç*, 165,8 x 97,4 cm

Jaume Huguet, *Sant Vicenç a l'eculi*, 166 x 97,5 cm

Mestre de Castelsardo, *Mort de sant Vicenç*, 176 x 97,5 cm

En el MNAC es conserva un total de nou compartiments del retaule de sant Vicenç, cinc van ser pintats per Jaume Huguet (Valls, cap a 1412 – Barcelona, 1492), tres pel Mestre de Castelsardo (actiu a Catalunya i Sardenya, finals del segle XV i primeres dècades del segle XVI) i un altre per un pintor anònim. Totes les taules són un dipòsit de la Junta d'Obra de Sarrià, de l'any 1903, procedent de l'església parroquial de Sant Vicenç de Sarrià.